Kuzey-Doğu Akdeniz Bölgesinde Bulunan Lesepsiyen Türlerin Batimetrik Dağılımı (50-450 m)

Onur Gönülal
İstanbul Üniversitesi, Su ürünleri Fakültesi, Deniz Biyolojisi Anabilim Dalı, İstanbul
Sorumlu yazar e-posta: ogonulal@istanbul.edu.tr

Giriş: Akdeniz ile Hint Okyanusu arasındaki ticaret yollarını kısaltmak amacıyla 1869 yılında Süveyş Kanalının açılmasıyla, biyo-ekolojik özellikler bakımından bazı benzerlikler gösteren Kızıldeniz ile Akdeniz arasındaki coğrafi engeli kaldırmış ve böylece çoğunlukla Kızıldeniz'den Akdeniz'e, nadiren de ters yönde bir göç başlamıştır. Süveyş Kanalı'nın açılmasıyla, lesepsiyen türler nedeniyle, özellikle Doğu Akdeniz'de önemli ekolojik değişimler yaşanmaktadır. Devamlı gelen türlerin artmasıyla konu gündemden hiç düşmemiştir. Bu çalışma, kuzey-doğu Akdeniz'de veri eksikliği olan lesepsiyen omurgasızlar ve derinlerdeki (< 200 m) lesepsiyen türlerin dağılımı hakkındadır.

Gereçler ve Yöntemler: Söz konusu çalışma İskenderun körfezi ile samandağ açıklarında 50-450 m'ler arasında gerçekleşdi. Örneklerin elde edilmesinde ticari troller kullanıldı. Toplam 74 adet trol operasyonu ortalama 15 dk'lık çekimler halinde gerçekleşti. Çıkan her tür sayılıp tartıldı ve bulunurlukları ve biomasları ayrı ayrı hesaplandı. Bunların dışında tür çeşitliliği için Shannon-Weaver (1949), istasyonlardan elde edilen türlerin sıklığını belirlemek için Soyer (1970)'in frekans indeksi kullanıldı.

Bulgular: Çalışma sonunda 27 si balık 11'i omurgasız olmak üzere toplam 38 lesepsiyen tür elde edilmiştir. Çalışma sonunda en derinden *Diodora ruppellii* türü tespit edilmiştir. Çalışma sonunda elde edilen veriler dört derinlik katmanına göre (50-100, 100-200, 200-300, 300-450 m'ler arasında) değerlendirilmesi yapıldı. Derinlik katmanlarında Bray-Curtis benzerlik indeksi göre 300-450'm ler arasında indeks değeri %10'un altına düşmüştür. Lesepsiyen türlerin av kompozizyonu içindeki oranıda derinlikle birlikte oldukça azalmıştır.

Sonuç ve Tartışma: Doğu Akdeniz'de lesepsiyen türler hakkında oldukça fazla çalışma vardır. Fakat bu çalışmalar genelde lesepsiyen türlerin daha sık bulunduğu kıyı bölgelerinde yoğunlaşmıştır. Ya da ekonomik değeri daha fazla olduğundan balıklara yönenilmiştir. Bu çalışmada derinlerdeki hem lesepsiyenler balık hem de lesepsiyen omurgasız türlerinin dağılımları, baskınlık oranları elde edildi. Görüldüğü üzere lesepsiyen türler 200 m ve altında da bulunabilmektedir. Derin denizler daha hassas ve kırılgan ekosistemler olduğu için bu bölgelerdeki lesepsiyen etki ilerleyen zamanlarda daha etkili olabilir. Dolayısıyla bölgedeki veriler daima bilinmeli ve değişimler izlenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Kuzey-Doğu Akdeniz, Lesepsiyen, Batimetrik dağılım